

Sisällä ja ulkona

Kirjoitin tämän artikkelin ensimmäisen version brittiparlamentin edustajan esitettyä paheksuvia kommentteja uudesta sarjakuvatutkimuksen kurssista Skotlannissa. Sarjakuvien hyväksyminen tutkimuksen arvoiseksi kohteeksi on hyvin ongelmallista. Käsittelen näitä ongelmia perustuen omiin kokemuksiini sarjakuvien tekemisestä sekä sarjakuvan tutkimuksen opettamisesta.

Käyttäkäämme sanaa "ulkopuoliset" niistä ihmisistä, jotka eivät tunne sarjakuvia kuten me. Mielestäni on tärkeää muistaa, etteivät ihmiset ole useinkaan ulkopuolisia omasta tietoisesta päätöksestään, vaan se johtuu pelkästään sarjakuvan "sisäpiiriläisten" nihkeästä asennoitumisesta.

Sarjakuviin pitäisi nykyisin olla helpompi päästä sisään kuin koskaan aikaisemmin. Meillä on loistavia sarjakuvia, hienoja tapahtumia sekä joitakin erinomaisia tutkijoita ja toimittajia. On olemassa runsaasti mahdollisuuksia tutustua laajaan valikoimaan sarjakuvia, jotka on suunnattu eri kohdeyleisöille ja erilaisiin tarkoituksiin. Tämä on luonnollisesti hienoa.

Silti sarjakuviin ei ole helppo "päästä sisään". Monet ihmiset muodostavat nykyään käsityksensä sarjakuvista Hollywoodin kautta. Useat sarjakuviin perustuvat elokuvat on pakattu täyteen viittauksia ja sivurooleja, joiden merkityksen vain vannoutuneet supersankarifanit voivat ymmärtää. Tällainen ei innosta ihmisiä, jotka eivät ole jo valmiiksi perillä asioista.

Vaikka sarjakuvat olisivat kuinka hyviä tahansa, sillä ei ole merkitystä, jos ne eivät tavoita lukijoita. Aina löytyy tilaa muskelimiehille ja -naisille suorittamassa urotekoja. En toki halua halventaa yksittäistä lajityyppiä. En kuitenkaan osaa arvostaa sarjakuviin kohdistettua kaksijakoista näkemystä. Jos hyviä, sisäpiiriin ylistämiä sarjoja todella on niin paljon, miksi tieto niistä ei leviä? Tämä on alan pahin kompastuskivi.

Ihmiset perustavat näkemyksensä tietämykseensä, ja suuri osa heidän tiedoistaan on meiltä lähtöisin. Me sisäpiiriläiset tiedämme, mitä sarjakuvat ovat, mitä ne voivat tehdä ja miten ne toimivat. Täytyy muistaa, että kaikki eivät tunne näitä asioita. Kun ulkopuoliset kuulevat sanan "sarjakuva", heidän ainoat mielikuvansa ovat supersankarit, lapsena luetut sarjakuvat tai Simpsonien Sarjakuvahemmo.

Tiedämme että *Maus*, *Jimmy Corrigan*, *Hautuukoti*, *Alice in Sunderland*, *Sarjakuva – näkymätön taide*, *Asterios Polyp* – voisin jatkaa listaa loputtomasti – ovat loistavia teoksia, lähes sarjakuviin samaistetun, räiskyvän voimamies-mielikuvan vastakohtia. Nämä kirjat, erinomaisiksi tunnustetut, eivät silti välttämättä muuta julkista mielipidettä. Jokainen "kirjallisten sarjakuvien" listalla oleva teos on esimerkki syvyydestä ja laajuudesta, johon sarjakuva pystyy. Ne laajentavat näkemystä visuaalisen kommunikaation tutkimat-

Jos väität jotain huonoksi, älä esitä yllättynyttä, kun ihmiset uskovat asian olevan niin.

tomista mahdollisuuksista. Tulee kuitenkin muistaa, että ne jatkavat samalla ajatusta sarjakuvasta kaksijakoisena taidemuotona, ajatusta lukutaitoisille ja lukutaidottomille suunnatuista asioista, ajatusta älykkäistä ja tyhmistä sarjakuvista.

Miksi vaivaudumme vetämään viivan koko sarjakuvakentän poikki ja kutsumme osaa "nokkeliksi" ja loppuja "tyhmiksi"? Jos väität jotain huonoksi,

älä esitä yllättynyttä, kun ihmiset uskovat asian olevan niin.

Tiedän kokemuksesta, ettei sarjakuvien teko ole helppoa. Työ on vaihtelevaa. Sarjakuvantekijä on käsikirjoittaja, graafikko, kuvittaja, ohjaaja, hahmosuunnittelija, taitelija, tekstittäjä, yrittäjä, tarinankertoja ja paljon muuta yhtä tärkeää, mitä tahansa työ kulloinkin vaatii. Kuten kaikki sarjakuvia tehneet tietävät, työhön vaadittavia taitoja voi helposti soveltaa myös muihin töihin luovilla aloilla. Ei ole vaikeaa väitellä sarjakuvien hyväksymisen puolesta, joten miksi koemme sen niin vaikeaksi?

Käytämme runsaasti aikaa väittellen, että kaikkien tulisi hyväksyä sarjakuvat, tekemättä lähes mitään asian edistämiseksi muuten kuin hokemalla samoja väittämiä eri muodoissa. Meidän sisäpiiriläisten tulisi vatvomisen sijaan avoimesti ja rehellisesti näyttää, että sarjakuvat ovat jo nyt suurimmalta osin sellaisia kuin niiden tulisikin olla. Meidän pitää vain varmistaa, että ulkopuolisetkin ymmärtävät tämän. ●

DAN BERRY

DAN BERRY ON ENGLANTILAINEN KUVITTAJA, GRAAFINEN SUUNNITTELIJA, SARJAKUVATAITEILIJÄ JA OPETTAJA. HÄN OPETTAA SARJAKUVAA NORTH WALES SCHOOL OF ART & DESIGN -KOULUSSA. (KAANNOS: JUHO SALO JA VESA KATAISTO)

